

Miten sopeuttaa Suomen talous kasvuttomuuteen

Ajatuspaja Visio – Kohtuutalous webinaarisarja

11-11-2025

Teemu Koskimäki

SISU tutkimushanke, 2023–2029

Tunnistamme laajasti hyväksyttäviä **kohtuusratkaisuja**, joiden avulla **oikeudenmukainen vihreä siirtymä** ja **hyvinvointivaltion peruslupaukset** voidaan toteuttaa myös oloissa, joissa talous ei kasva tai kasvu on vähäistä.

SISU on osa Suomen Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamaa **JUST TRANSITION** -ohjelmaa.

Verkkosivusto: sisu-stn.fi

LinkedIn: [SISU-konsortio](#)

The background of the slide is a light orange color with a repeating pattern of thin, wavy, double-lined orange strokes scattered across the surface. These strokes vary in orientation and length, creating a textured, organic feel.

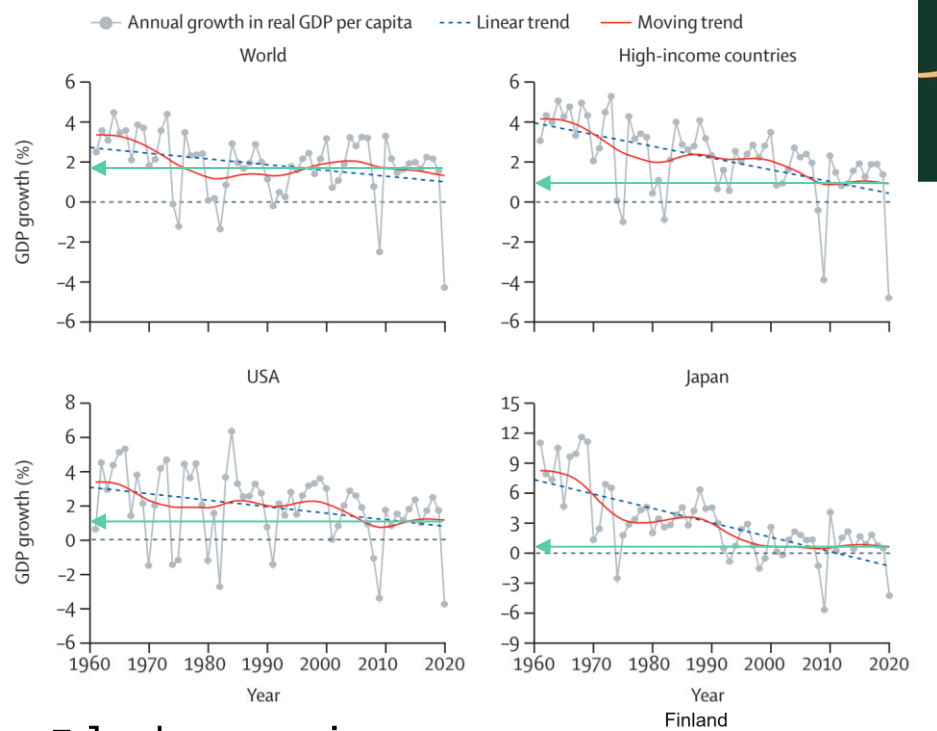
Talouskasvuttomuus

“Kasvu tulee huomenna” HS Jälkipuhe (28.9.2025)

- Valtiovarainministeriön BKT-ennusteiden kaava:
Aluksi maltillinen kasvu → Sen jälkeen korkeampi → Myöhemmin alaspäin tarkistettu
- Vuoden 2022 **ennuste vuodelle 2023**: +0,5 % → Toteutunut: -1,0 %
 - Selitys: hintojen ja korkojen vaikutus aliarvioitu
- Vuoden 2023 **ennuste vuodelle 2024**: +1,2 % → Toteutunut: -0,1 %
 - Selitys: työllisyys ja yksityinen kulutus odotettua heikompia
- Vuoden 2024 **ennuste vuodelle 2025**: +1,6 % → Jo nyt epätodennäköinen
- **Nykyiset ennusteet**
 - 2025: +1,0 % 2026: +1,4 % 2027: +1,7 %
- Johtopäätös: Kasvun oletetaan aina olevan tulossa.

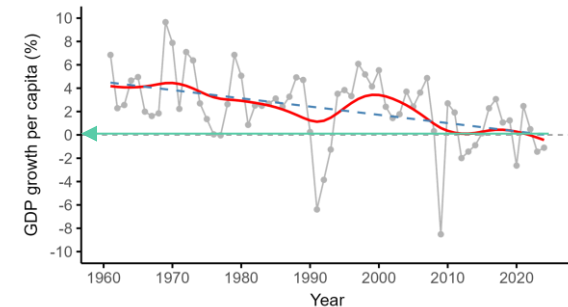
Kasvun hiipuminen vauraissa maissa

- Reaalinen **BKT asukasta kohden** on hidastunut tasaisesti korkean tulotason maissa.
- Hidastuminen vaikuttaa olevan rakenteellista eikä suhdanneluonteista.
- Pitkäaikainen ja nopea kasvu on vaikeammin saavutettavissa kuin ennen.
- Tämä kehitys haastaa mittaamaan vaurautta ja hyvinvointia muutoin kuin BKT:n kasvun kautta, sosiaaliset sekä ekologiset rajat huomioiden.

Taloukasvu vuosi-kymmenittäin

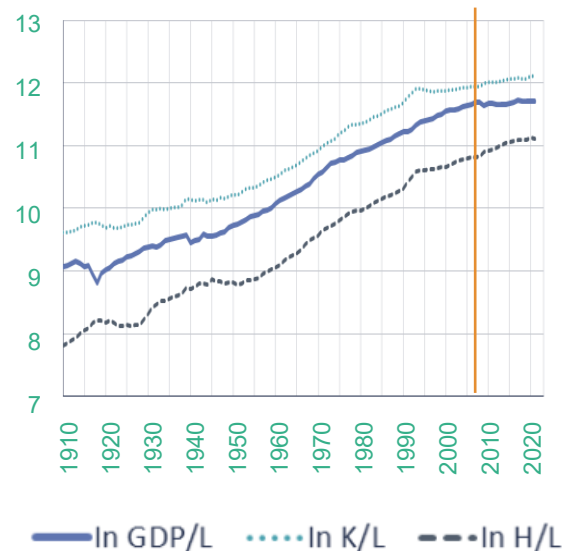
1960s: 4.05%
1970s: 3.71%
1980s: 3.20%
1990s: 1.48%
2000s: 1.76%
2010s: 0.81%
2020s: -0.44%

Tuottavuustrendit: Kehittyneen talouden piirteet

- Työn tuottavuuden tasaantuminen (BKT/työntekijä): kasvu Suomessa on pysähtynyt, vaikka inhimillinen ja fyysinen pääoma ovat edelleen hieman kasvaneet.
- Kokonaistuottavuus (TFP): pääoman ja työvoiman käytön tehokkuus ei enää parane; uusi pääoma ja koulutetut työntekijät eivät tuota suhteellisesti suurempaa arvonlisäystä.
 - **Rakenteellinen muutos:** talous on siirtynyt kohti palvelusektoria, jossa tuottavuuden kasvu on hitaampaa.
 - **Vähenevä rajatuotto:** korkea pääomaintensiteetti ja koulutustaso merkitsevät, että lisäinvestoinnit tuottavat yhä pienempiä hyötyjä.
 - **Teknologinen hidastuminen:** teollistumisen ja ICT-buumin tuottavuushyödyt ovat hiipuneet.
 - **Globaalit shokit:** finanssikriisit ja vientimenetykset ovat vähentäneet investointeja ja hidastaneet innovaatiota.

Output per worker and capital (human and built) per worker in Finland

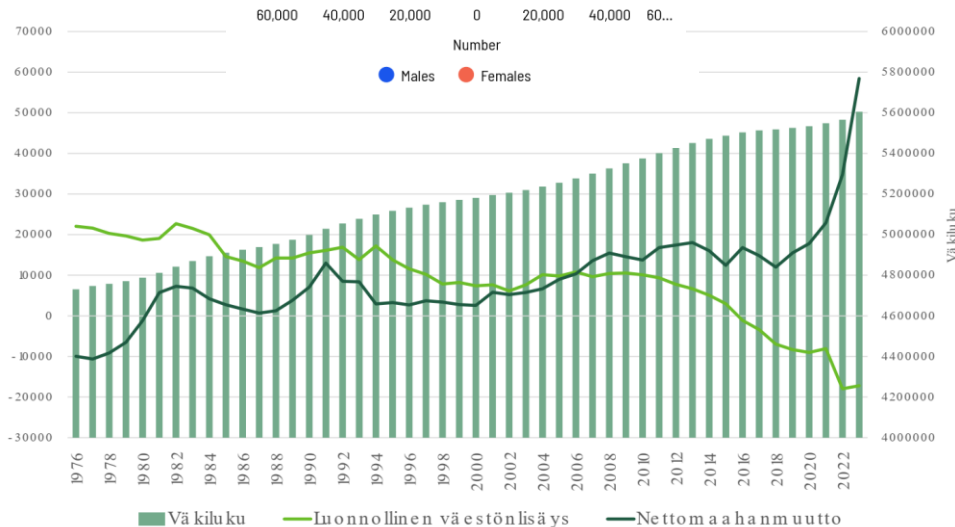
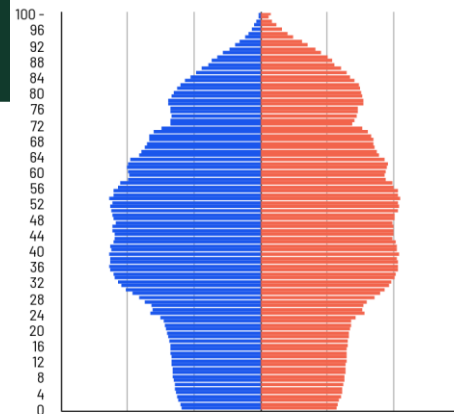

Source: [Finlands bank](#)

Väestön ja työvoiman muutos

- Suomessa väestönkasvu on lähes pysähtynyt: työvoiman tarjonta ei enää kasva.
 - Ilman maahanmuuttoa Suomen väestö olisi saavuttanut huippunsa jo vuonna 2016.
 - Työikäisten määrän väheneminen pienentää tuotannon ja kulutuksen perustaa.
- Väestön ikääntyminen siirtää resursseja hoivaan ja tulonsiirtoihin tuottavan investoinnin sijaan.
 - Huoltosuhte kasvaa, kun työikäisten osuus pienenee.
- Tämä poistaa yhden talouskasvun perinteisistä lähteistä: työpanoksen kasvun.

Source: Statistics Finland, population projection

Nykytila: ”sekulaarinen stagnaatio”

- Pitkittynyt kausi, jolle on ominaista hidas talouskasvu, heikko investointitaso ja vaimea kokonaiskysyntä.
 - Selitetään väestönkasvun pysähtymisellä, tuloerojen kasvulla, heikolla kysynnällä ja laskevilla innovaatiotuotoilla.
- Ekologisen taloustieteen näkökulmasta kyse on talousjärjestelmän luonnollisesta kehitysvaiheesta, kun taloudelliset, sosiaaliset ja biofysikaaliset rajat tulevat vastaan.
- Talous ei voi kasvaa loputtomasti, kun:
 - väestö ja työvoiman tarjonta vakautuvat tai vähenevät
 - perustarpeet on tyydytetty ja lisähyöty uusista haluista pienenee
 - teknologinen kehitys tuottaa yhä pienempiä hyötyjä
 - materiaalivirtojen lisäkasvu aiheuttaa liian suuria ympäristö- ja yhteiskuntakustannuksia
- Poliittikkavaikutukset:
 - Järjestelmät on suunniteltava toimimaan ilman kasvuriippuvuutta.
 - Painopiste tulisi siirtää resilienssiin, tasa-arvoon ja vakauteen BKT-tavoitteiden sijaan.

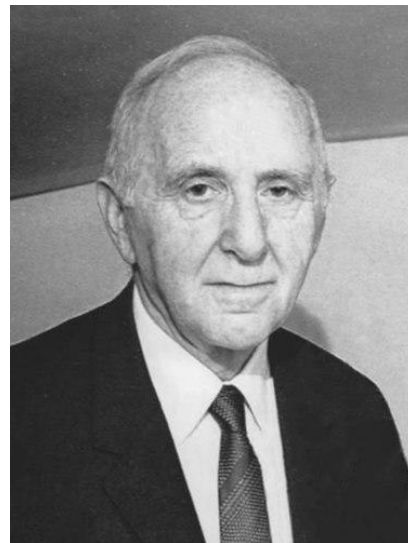
BKT mittaa kasvua, ei kehitystä

Nobel-palkittu taloustieteilijä ja BKT mittarin kehittäjä Simon Kuznets:

“Kansakunnan hyvinvointia ei voi päätellä kansantulon mittauksesta.”

”On tärkeää erottaa toisistaan kasvun määrä ja laatu, sen kustannukset ja hyödyt sekä lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutukset. Kasvutavoitteiden tulisi täsmentää, mitä halutaan kasvattaa ja miksi.”

(+ kuinka kauan ja kenelle, lisäsi Donella Meadows)

https://en.wikiquote.org/wiki/Simon_Kuznets

Epätaloudellisen kasvun välttäminen

- Talouden kasvaessa jokainen lisäyksikkö tuottaa yhä pienempiä hyvinvointihyötyjä.
 - Hyöty pienenee, kun perustarpeet on tyydytetty ja lisäkulutus kohdistuu vähemmän merkityksellisiin haluihin.
 - Haitta kasvaa, kun ympäristön heikkeneminen, luonnonvarojen ehtyminen ja sosiaaliset kustannukset lisääntyvät.
- Kasvu on hyödyllistä vain niin kauan kuin lisätuotanto kasvattaa hyötyjä enemmän kuin haittoja.
- Tämän pisteen jälkeen kustannukset ylittävät hyödyt, ja lisäkasvusta tulee epätaloudellista.
- Kasvua saatetaan silti jatkaa, jos siitä ollaan riippuvaisia.

Kolme rajaa kasvulle

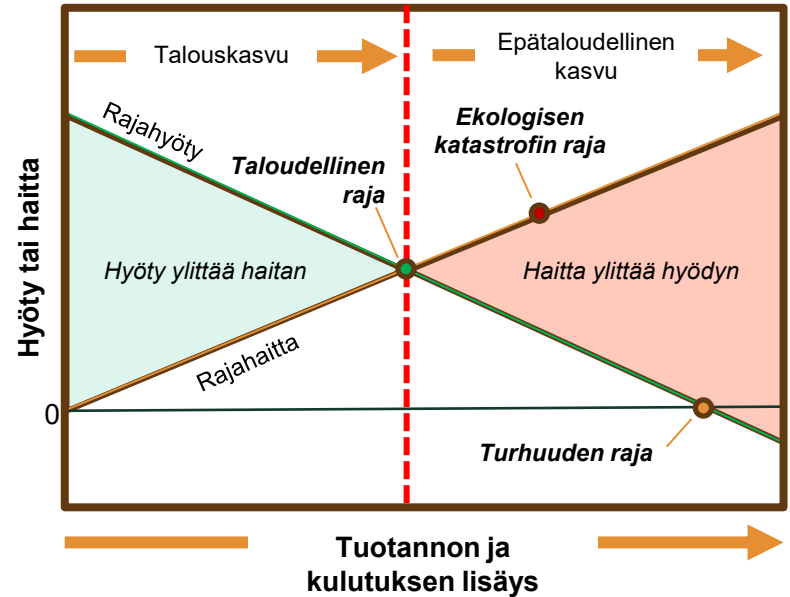

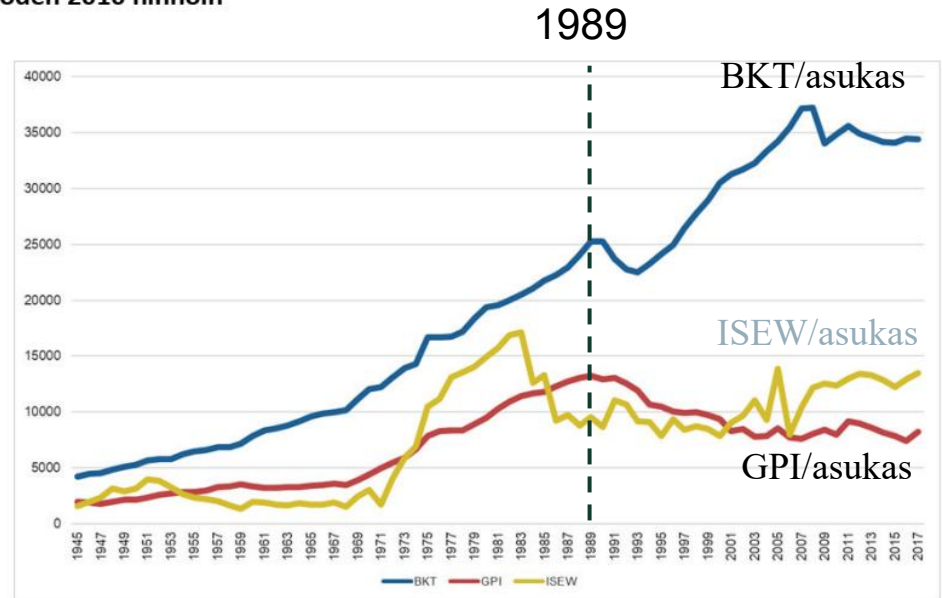
Figure based on: Daly (2017) & Jen Christiansen

Empiirinen näyttö kasvun nettohyödyistä: Suomi

● GPI:n (Genuine Progress Indicator) laskenta:

- + Lähtökohtana yksityinen kulutus.
- Painotetaan tuloerojen tasolla.
- + Lisätään kotitaloustyön, vapaaehtoistyön ja infrastruktuurin tarjoamien palveluiden laskennalliset arvot.
- Vähennetään ns. puolustavat kulut, kuten ilman saastumisesta, liikenneonnettomuuksista, rikollisuudesta, maatalousmaan menetyksestä, luonnonmetsien hupenemisesta ja ilmastohaitoista aiheutuvat kustannukset.

Kuvio 4. Suomen BKT:n, GPI:n ja ISEW:in kehitys vuosina 1945–2017 asukasta kohti vuoden 2010 hinnoin

Hoffrén (2018) Hyvinvointitalouden mittareiden käyttökelpoisuus päätöksenteossa - Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 8/2018

Vaihtoehtoiset tulevaisuudenkuvat

Kaksi strategiaa ympäristövaikutusten vähentämiseksi

Vihreä kasvu ja irtikytkentä

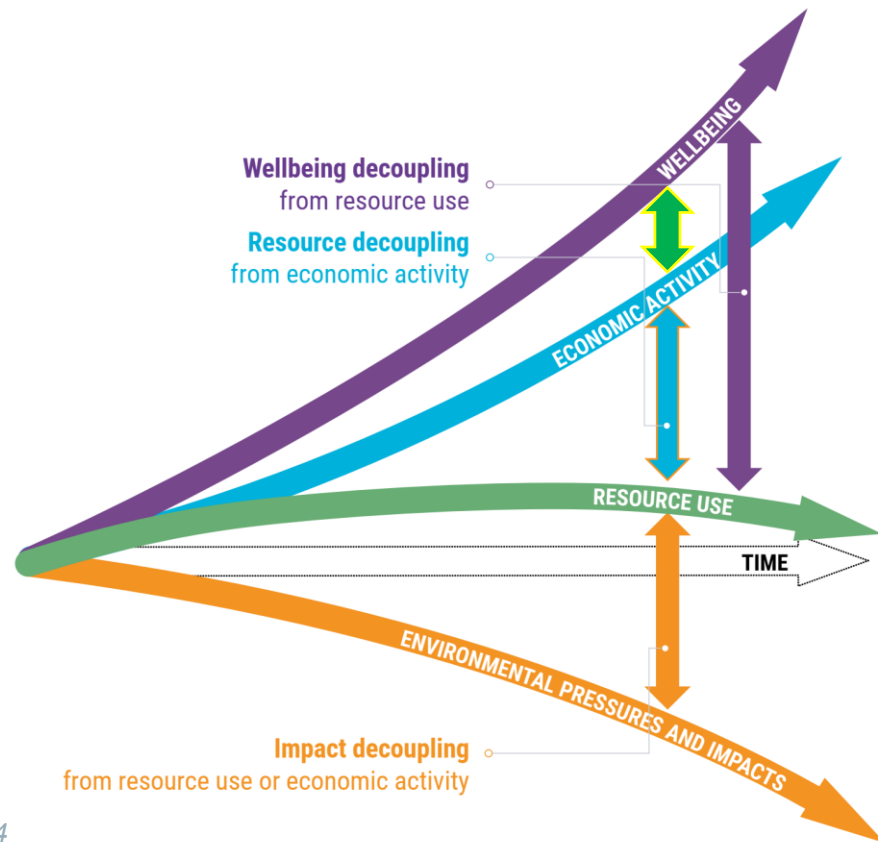
- Pyrkii samanaikaisesti lisäämään talouskasvua ja vähentämään ympäristövaikutuksia.
- Nykyinen strategia useimmissa maissa.
 - Esimerkiksi OECD:llä, Maailmanpankilla, YK:lla, EU:lla ja useimmilla mailla on omat vihreän kasvun strategiansa.
- Perustuu teknologisiin ratkaisuihin ja tehokkuuden parantamiseen, joilla pyritään luonnonvarojen käytön ja muiden ympäristövaikutusten irtikytkentään talouskasvusta.

Kasvun jälkeinen kohtuutalous

- Pyrkii turvaamaan ihmisten ja luonnon hyvinvoinnin talouskasvusta riippumatta.
- Vaihtoehtoinen strategia, joka tavoittelee suunnitelmallista ja oikeudenmukaista taloudellisen toimeliaisuuden vähentämistä erityisesti vauraissa maissa ja ympäristölle haitallisilla aloilla, jotta ihmisten tarpeet voidaan tyydyttää planetaaristen rajojen puitteissa.
- Hyödyntää tehokkuuden lisäksi ratkaisuja, joilla pyritään irtikytkemään hyvinvointi taloudellisesta toimeliaisuudesta (kulutuksen ja tuotannon määrästä).

Irtikytkennän muodot

- Luonnonvarojen kulutuksen irtikytkentä taloudellisesta toimeliaisuudesta
- Ympäristövaikutusten irtikytkentä luonnonvarojen käytöstä tai taloudellisesta toimeliaisuudesta
- Hyvinvoinnin irtikytkentä luonnonvarojen kulutuksesta
- Hyvinvoinnin irtikytkentä taloudellisesta toimeliaisuudesta (kulutuksen ja tuotannon määrästä)

Degrowth – Kohtuutus

- ”Kohtuutus tarkoittaa suunnitelmallista energia- ja materiaalivirtojen vähentämistä, jonka tavoitteena on palauttaa talous tasapainoon elollisen luonnon kanssa tavalla, joka vähentää eriarvoisuutta ja parantaa ihmisten hyvinvointia”
- ”On tärkeää huomioida, että kohtuutus ei tavoittele BKT:n pienentämistä, vaan aineen ja energian läpivirtauksen vähentämistä.”
- BKT:n kehitys riippuu saavutetun materiaalsen irtikykennän asteesta.
- Kasvuttomuuteen on varauduttava joka tapauksessa.

What does degrowth mean? A few points of clarification

Jason Hickel

Department of Anthropology, Goldsmiths, University of London, London, UK

ABSTRACT

Degrowth is a planned reduction of energy and resource use designed to bring the economy back into balance with the living world in a way that reduces inequality and improves human well-being. Over the past few years, the idea has attracted significant attention among academics and social movements, but for people new to the idea it raises a number of questions. Here I set out to clarify three specific issues: (1) I specify what degrowth means, and argue that the framing of degrowth is an asset, not a liability; (2) I explain how degrowth differs fundamentally from a recession; and (3) I affirm that degrowth is primarily focused on high-income nations, and explore the implications of degrowth for the global South.

KEYWORDS

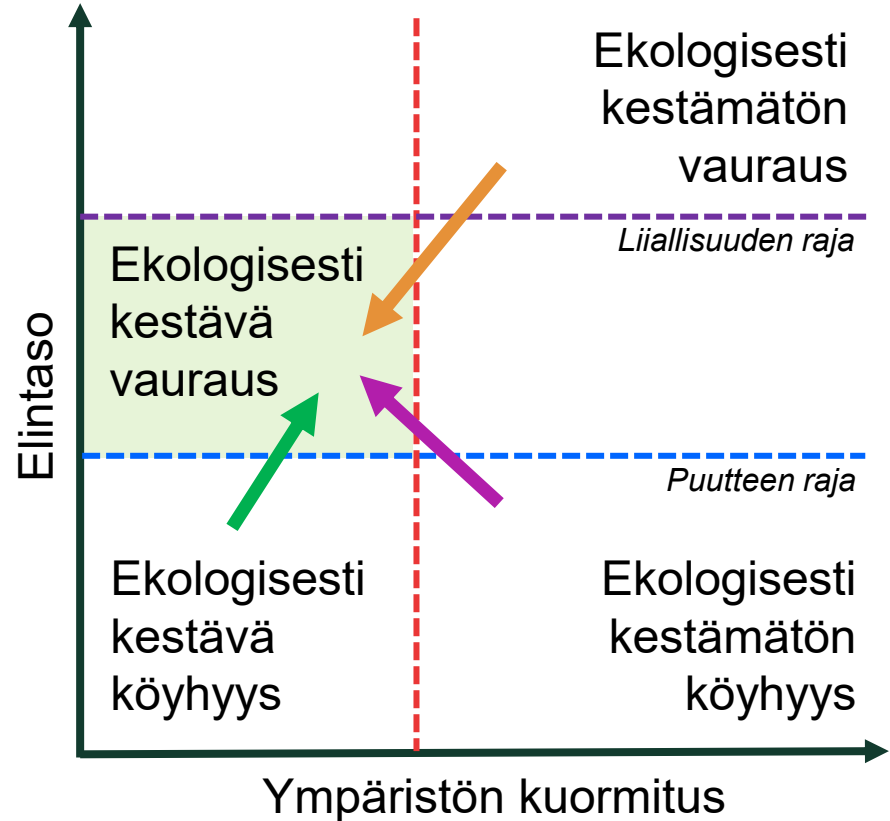
Degrowth; COVID-19; recession; global South

Introduction

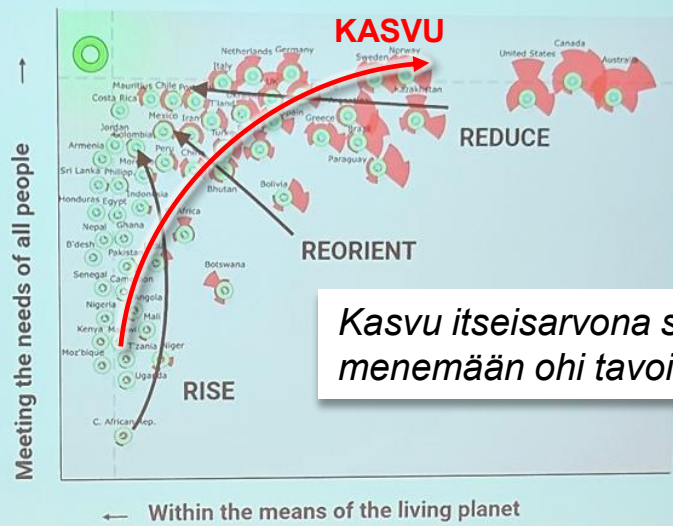
Human civilization is presently overshooting a number of critical planetary boundaries and faces a multi-dimensional crisis of ecological breakdown, including dangerous climate change, ocean acidification, deforestation and biodiversity collapse (Lenton et al., 2020; Rockström et al., 2009; Steffen et al., 2015; Steffen et al., 2018). Contrary to the general narrative about the Anthropocene, this crisis is not being caused by human beings *as such*, but by a particular economic system: a system that is predicated on perpetual expansion, disproportionately to the benefit of a small minority of rich

Kasvun jälkeinen talous (Post-growth)

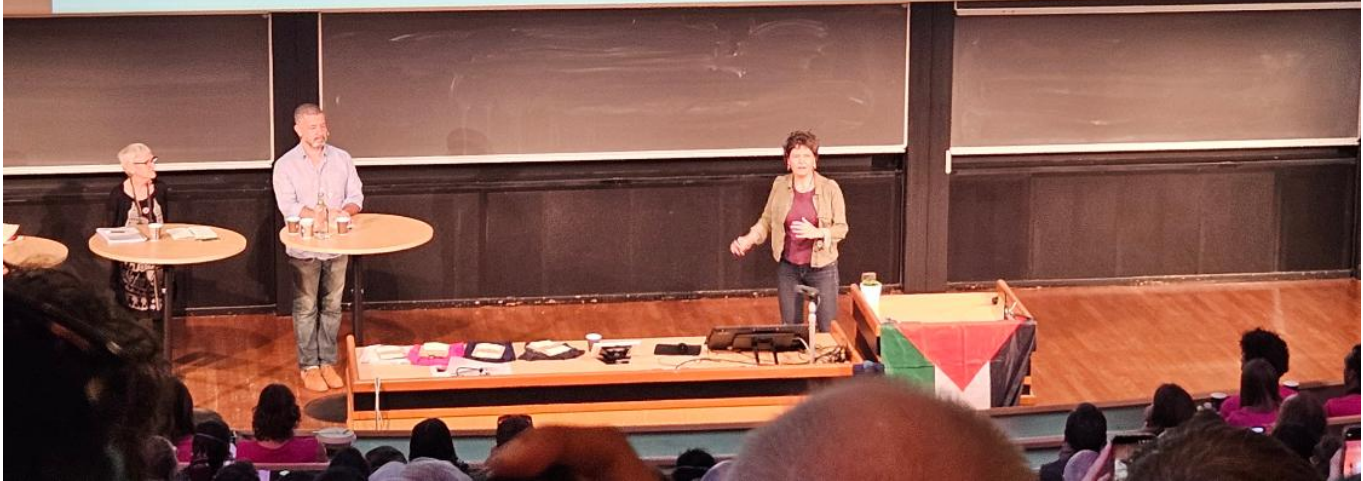
- Tavoitteena vähentää ylikulutusta ja ylituotantoa samalla kun turvataan ihmisten ja ympäristön hyvinvointi, riippumatta BKT:n kehityksestä.
- Joillekin tämä tarkoittaa kulutuksen kasvattamista, joillekin vähentämistä.
 - Vaikutukset riippuvat taloudellisesta asemasta ja kulutus -tai tuotantotavoista
- Ylikuluttavat vähentävät, alikuluttavat lisäävät: Sekä maiden sisäisesti että välisesti.

A future of
human &
planetary
thriving

*Kasvu itseisarvona saa meidät
menemään ohi tavoitteesta.*

Credit:
Raworth, K.,
2025.
ISEE-Degrowth
conference in
Oslo, Norway

A future of
human &
planetary
thriving

↑
people

REDUCE

VÄHENNÄ

REORIENT
SUUNTAA

RISE
NOUSE

- reparations
- return of stolen land
- redistribute wealth
- redistribute technology
- renegotiate trade & finance rules
- rebalance global institutional power

← **Within the means of the living planet**

Globaalit epäoikeudenmukaisuudet ja vaikutuserot on ratkaistava.
Kestävään hyvinvointiin johtaa useita erilaisia polkuja.
Vauriissa maissa suunta on materiaalisen kulutuksen vähentäminen.
- Oikeudenmukaisuus huomioitava myös paikallisesti.

Credit:
Raworth, K.,
2025.
ISEE-Degrowth
conference in
Oslo, Norway

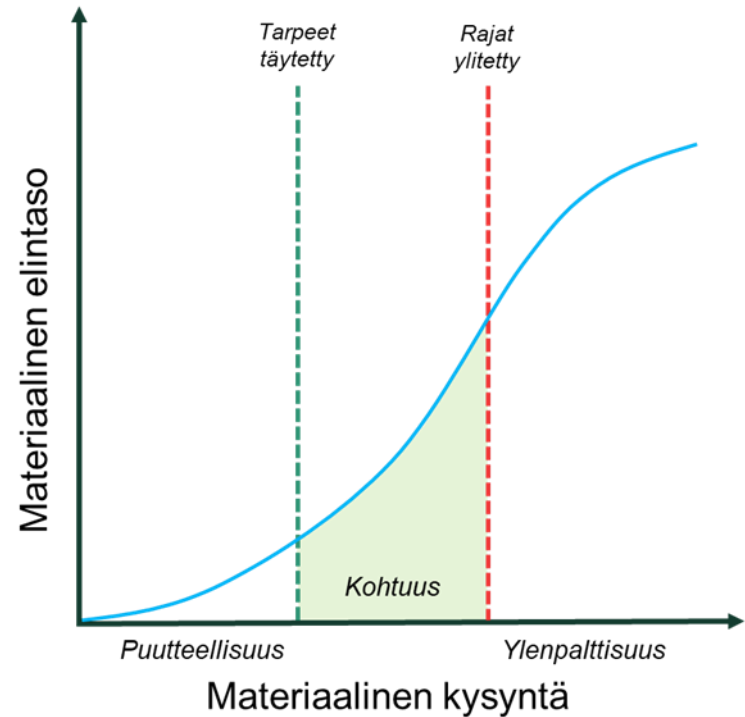

Kysyntää kohtuudelle

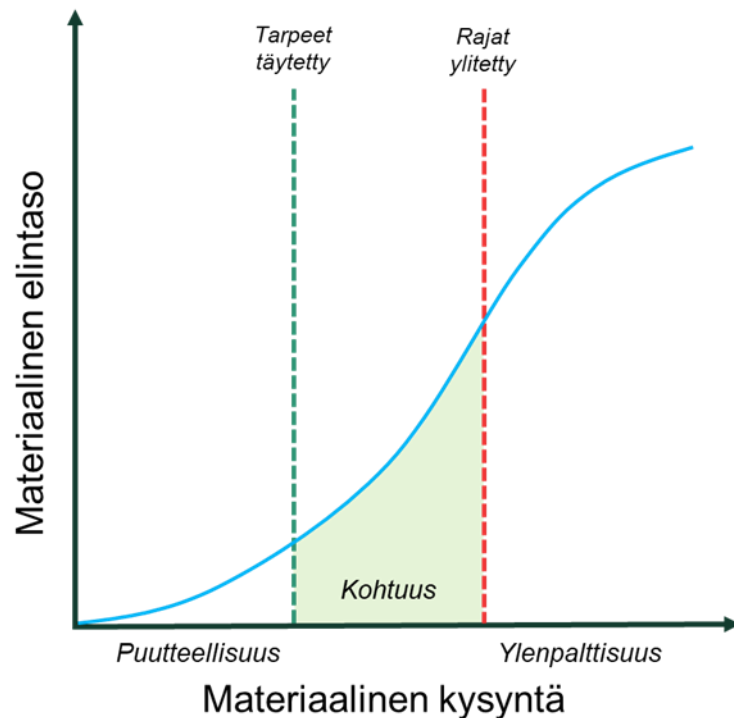
Kohtuus käsitteenä

- Kohtuus on periaate, joka tarkoittaa sekä puutteen että ylenpalttisuuden välttämistä sosiaalisten ja ekologisten rajojen puitteissa.
- Puutetta määrittävät tarpeet ja jakautumisen oikeudenmukaisuus.
- Ylenpalttisuutta määrittävät ympäristön kynnysarvot ja lajienvälinen oikeudenmukaisuus.

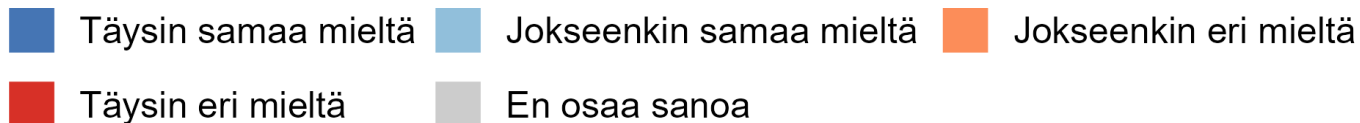
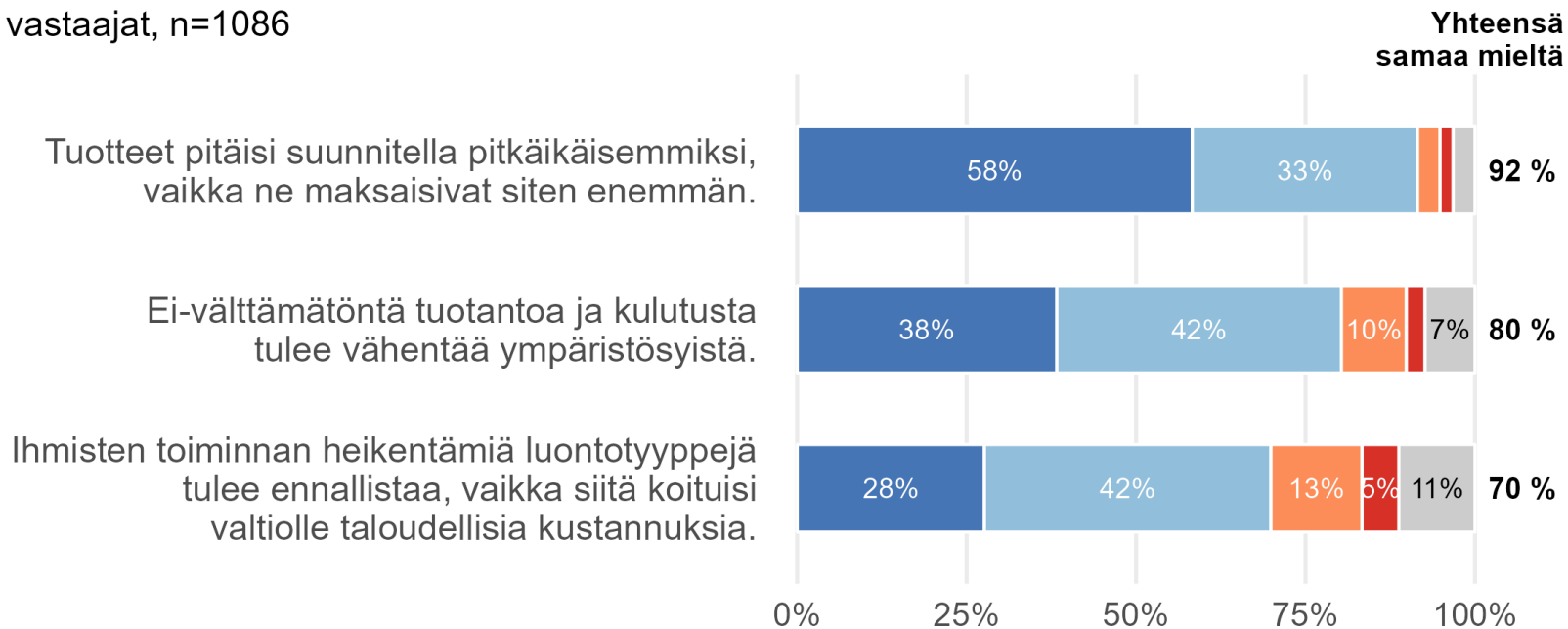
Tarve kohtuudelle

- Vuonna 2023 noin 7,5 % suomalaisista kotitalouksista koki tuloihin liittyviä vaikeuksia.
 - Monet kokevat edelleen puutetta.
- 51 % suomalaisista aikuisista pyrkii parantamaan elämänlaatuaan vähentämällä sekä työaikaan että kulutusta (E2-kysely, 2023).
 - Ylikuluttavassa Suomessa tämä heijastaa kasvavaa kiinnostusta kohtuutta kohtaan.

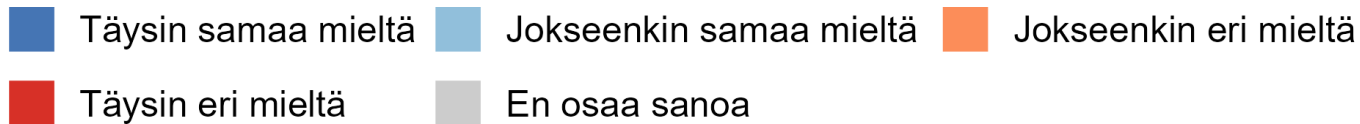
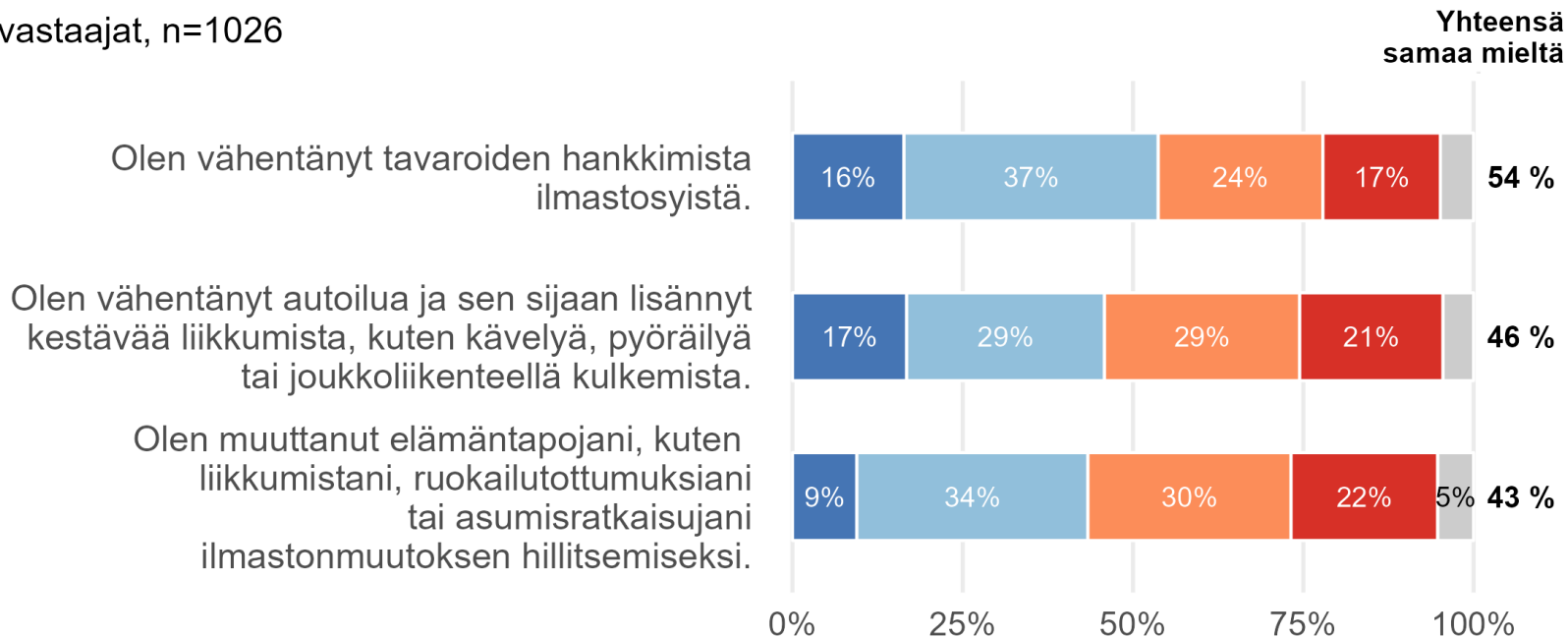
Luontobarometrin väittämät

Kaikki vastaajat, n=1086

Ilmastobarometrin väittämät

Kaikki vastaajat, n=1026

Kategoria	Määritelmä	Esimerkki
Määrällinen kohtuus	Hyödykkeiden omistamisen, tuottamisen tai käytön sopiva määrä.	Valitse omistaa vain yksi auto tai ei yhtään.
Laadullinen kohtuus	Hyödykkeiden sopiva laatu, tyyppi, fyysinen koko tai nimellinen kapasiteetti.	Valitse pienempi ja vähemmän tehokas auto.
Käytön kohtuus	Hyödykkeiden käytön sopiva nopeus, intensiteetti, ajoitus, kesto tai käyttöikä.	Rajoita auton käyttö vain välttämättömiin matkoihin.
Jakamisen kohtuus	Käytön sopiva jakautuminen sosiaalisten käytäntöjen kautta.	Liity auton yhteiskäyttöpalveluun.
Kohtuuden ohjaus	Kohtuutta edistävien järjestelmien, tilojen, politiikkojen, sääntöjen, tiedon tai kannustimien suunnittelu ja toimeenpano.	Perusta autoton alue paikallispolitiikan keinoin.

Kasvuriippuvuudet

Kasvuriippuvuuden määrittely

- **Määritelmä:** Mekanismit, jotka tekevät yhteiskunnallisen ja taloudellisen hyvinvoinnin riippuvaiseksi jatkuvasta BKT:n kasvusta.
- **Ydinkäsite:** Ilman kasvua nykyiset järjestelmät aiheuttavat työttömyyttä, rahoitusjärjestelmän epävakautta, köyhyyttä tai poliittisia kriisejä.
- Esimerkkejä kasvun pysähtymisen haitoista:
 - taantuma ja työpaikkojen menetykset
 - julkisten tulojen ja hyvinvointipalvelujen heikkeneminen
 - kasvava eriarvoisuus ja yhteiskunnallinen levottomuus
 - rahoitus- ja velkakriisit
- Kasvuriippuvuudet ovat systeemisiä: ulottuvat markkinoihin, rahoitusjärjestelmään, valtioon ja kulttuuriin.
 - Poliitiikkatoimet voivat lieventää monia paineita, mutta syvemmät rakenteelliset muutokset voivat olla välttämättömiä.

Esimerkki dilemmasta

- **Kulutuksen ja tuotannon vähentämisen seuraukset:**

Muut tekijät vakioina:

- Alhaisemmat resurssivaatimukset
- Vähemmän päästöjä ja luontokatoa

mutta

- Korkeampi työttömyys
- Vähemmän verotuloja
- Suurempi julkisen talouden alijäämä

- Kasvu on kestänyt ja laskeva talous epävakaa ...nykyjärjestelmässä!

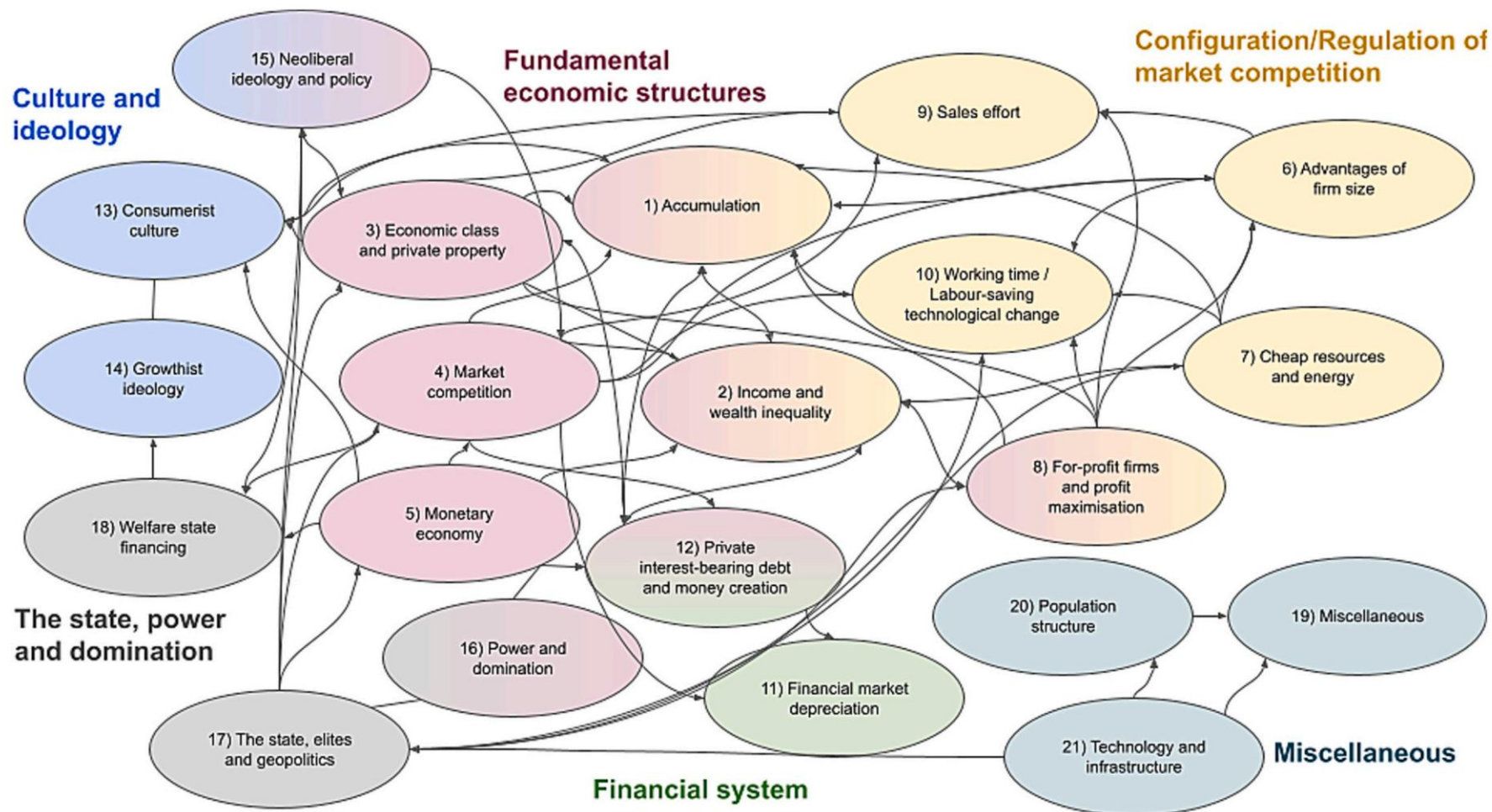
Kasvuriippuvuutta aiheuttavia tekijöitä

Rakenteelliset syyt

- Ikääntyvä väestö ja kasvava huoltosuhde
- Julkinen talous
 - Tuotannon ja tulojen verotus
 - Julkinen velka ja alijäämä
- Työttömyys
 - Okunin laki
- Kansainvälinen kilpailu
 - Kauppa ja turvallisuus
- Lait ja sopimukset
 - EU:n vakaus- ja kasvusopimus
- ...

Kulttuuriset syyt

- Historia
- Ideologiat
- Menestyksen käsitykset
- Eriarvoisuus
- Statuskilpailu
- Kulutuskulttuuri
- Työnarkomania
- Investoinnit
- Pelot lama-ajoista
- ...

Poliittiset ja institutionaaliset kasvupakot

- Talouspolitiikan ohjaus on rakenteellisesti sidottu kasvuriippuvaisiin odotuksiin:
 - Julkiset budjetit, eläkejärjestelmät ja velkakestävyys viitekehukset perustuvat kaikki oletukseen jatkuvasta BKT:n kasvusta.
 - Valtiovarainministeriöillä ja keskuspankeilla on mandaatti ylläpitää *vakautta kasvun kautta* – ei hahmotella vakaan tilan tai kohtuutalouden skenaarioita.
 - Ennusteilla on siten normatiivinen ja koordinoiva rooli: ne ylläpitävät sijoittajien, kansalaisten ja päättäjien luottamusta siihen, että kasvu jatkuu.
- Pysyvän kasvuttomuuden myöntäminen horjuttaisi julkisen talouden ennusteita, luottoluokituksia, taloudellista vakautta ja poliittista legitimitettä.
 - Valikoiva optimismi ei ole tietoista harhaanjohtamista vaan polkuriippuvuutta: taloudelliset mallit, mandaatit ja ekonomistien ammattikäytännöt ovat kehittyneet kasvun oletuksen varaan.
 - Vaihtoehtoisia lähestymistapoja opetetaan tai tutkitaan vain harvoin.

Taloukasvun painotus näkyy läpi puoluerajojen

Orpon hallituksen ohjelma (2023):

- “**Talouspolitiikan painopisteet** ovat taloudellinen vakaus, työllisyys, taloukasvu sekä hyvinvointipalvelujen turvaaminen. Hallitus sitoutuu julkisen talouden tasapainottamiseen varmistaakseen kansalaisten hyvinvoinnin ja kestävän talouskehityksen.”

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-763-8>

Marinin hallituksen ohjelma (2019):

- “**Talouspolitiikan päämääränä** on hyvinvoinnin lisääminen. Se tarkoittaa ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväää taloukasvua, korkeaa työllisyyttä ja kestävää julkista taloutta. Talouden vakauden ansiosta vältetään yllättävät, hyvinvointia heikentävät muutokset ihmisten elämässä.”

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-811-3>

The background of the slide is a light orange color with a repeating pattern of darker orange, wavy, brushstroke-like lines scattered across the surface.

Kohtuutalouden politiikkatoimet

Agenda muutokselle (Hickel ym. 2022)

1. Poista kasvuriippuvuudet

Tunnista ja uudista rakenteelliset riippuvuudet talouskasvusta sektoreilla kuten sosiaaliturva, eläkkeet ja yritysrahoitus; **kehitä uusia makrotaloudellisia malleja.**

2. Rahoita julkiset palvelut ilman kasvua

Tutki vaihtoehtoisia rahoituskeinoja, kuten ympäristöverot, varallisuusverot ja julkisen rahan liikkeellelasku; hallitse inflaatiota ja julkisen velan riskejä.

3. Hallittu työajan lyhentäminen

Tutki lyhyempien työaikojen toteutettavuutta, esteitä sekä sosiaalis-ekologisia vaikutuksia eri sektoreilla ja konteksteissa.

4. Uudelleenmuotoile palvelujärjestelmät

Selvitä, miten infrastruktuuri ja instituutiot voivat tyydyttää inhimilliset tarpeet pienemmällä energia- ja materiaalikulutuksella.

5. Arvioi poliittista realiteettia ja vastustusta

Analysoi kansalaismielipidettä, sosiaalisia liikkeitä ja eliitin vastarintaa; tutki edellytyksiä kansainväliselle yhteistyölle.

- D'Alessandro et al. (2020) tutkimuskysymykset:
 1. Ovatko nykyiset vihreän kasvun toimet vaarassa lisätä eriarvoisuutta ja työttömyyttä?
 2. Jos on, onko sosiaalipolitiikalla tilaa kompensoida tällainen haitallinen tulos?
 3. Onko kulutuksen vähentäminen tarpeen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi?
- Fokus etenkin kasvihuonekaasupäästöissä ja tulonjaossa.

Feasible alternatives to green growth

Simone D'Alessandro ^{1,2}, André Cieplinski ¹, Tiziano Distefano ¹ and Kristofer Dittmer ²

Climate change and increasing income inequality have emerged as twin threats to contemporary standards of living, peace and democracy. These two problems are usually tackled separately in the policy agenda. A new breed of radical proposals have been advanced to manage a fair low-carbon transition. In this spirit, we develop a dynamic macrosimulation model to investigate the long-term effects of three scenarios: green growth, policies for social equity, and degrowth. The green growth scenario, based on technological progress and environmental policies, achieves a significant reduction in greenhouse gas emissions at the cost of increasing income inequality and unemployment. The policies for social equity scenario adds direct labour market interventions that result in an environmental performance similar to green growth while improving social conditions at the cost of increasing public deficit. The degrowth scenario further adds a reduction in consumption and exports, and achieves a greater reduction in emissions and inequality with higher public deficit, despite the introduction of a wealth tax. We argue that new radical social policies can combine social prosperity and low-carbon emissions and are economically and politically feasible.

The main responses to sustainability challenges are currently based on green growth policy proposals¹. A combination of market-incentive tools, such as carbon taxes, cap and trade schemes and subsidies to resource-efficient innovation, is widely seen by governments and international institutions as the viable way to foster economic growth while mitigating its environmental impact². The promises of green growth also include its ability to promote income distribution and job creation; however, concrete recommendations are generally limited to targeted compensation policies for low-income households and moderate employment protection³.

Despite its prominent position in the policy agenda, several drawbacks to green growth have been put forward. Scholars question the ability of market mechanisms to reduce environmental damage^{4,5}, meet planetary boundaries^{6–8} and avoid critical transitions^{9,10}. Moreover, the evidence that new technologies reduce the correlation between growth and employment casts doubts on the capacity of green growth to create jobs¹¹.

Two alternatives to green growth have gained traction, thanks to their emphasis on the promotion of social equity. First, the Green New Deal, recently advanced in the United States, recognizes the need to complement environmental policies with direct actions to reduce inequality and unemployment¹². Notwithstanding its ambitious goals, there is an ongoing debate as to whether decarbonization can be achieved with economic growth^{13,14}.

A more radical argument in this debate comes from the degrowth literature¹⁵. According to this second alternative, continuous economic growth and ecological sustainability are incompatible¹⁶ and the transition towards a sustainable society requires a downscaling of consumption and production. Therefore, radical social policies, such as job guarantee programmes and working time reduction, become essential to sustain employment, reduce inequality and ensure prosperity^{17–19}.

We focus on the following questions. Are the current measures

The need for a proper understanding of the interdependence between the macroeconomy and the natural environment together with the focus on social equity has led to the combined incorporation of post-Keynesian and ecological economics into ecological macroeconomics²⁰. Following this perspective, we model an economy where the demand determines the dynamics of production and employment, and production factors (that is, capital and labour) are not fully utilized. Here, we provide a detailed specification of the welfare system and of the multiple income sources attributed to distinct groups of agents defined by working status, skill and age (see Fig. 1). These features allow us to understand how policies affect the income of each group differently and, thus, the evolution of inequality.

The relationship between environmental degradation and inequality is hardly new in the literature^{21,22} and recent empirical studies have considered the effect of emissions and climate change on income distribution^{23,24}. In contrast, this study considers how environmental and social policies mediate the nexus between emissions and inequality. In other words, we ponder whether overlooking this interconnection could lead to the implementation of policies that reduce emissions at the expense of income distribution or, conversely, to radical social policies that increase environmental pressure. Moreover, previous studies have often neglected the consequences of the joint implementation of multiple policies²⁵, focusing on the impacts of individual policies, such as carbon taxes²⁶, working time reduction²⁷ and job guarantee programmes²⁸. The three policy-mix scenarios aim to fill this gap. Each scenario is defined by a set of individual policies and each individual policy is described in detail in the Methods.

Green growth is composed of energy policies and incentives for innovations that foster labour productivity and energy efficiency. It promotes an expansion of renewable energy sources in electricity production and an increase in the share of electricity in final energy demand (energy mix). Green growth also extends the planned car-

Eurogreen malli

D'Alessandro (2020)
Feasible alternatives to green
growth. *Nature Sustainability*

Figure: Heydenreich (2024)

- Kansallisen tason järjestelmädynaaminen malli, joka huomioi talouden ja ympäristön väliset vuorovaikutukset.
- Kysyntävetoinen, mutta huomioi tarjontarajoitteet.
- Toimialajaoteltu panos-tuotos rakenne.
- Varanto–virta johdonmukainen (stock-flow consistent).
- Ei optimoi yhtä indikaattoria eikä olela tasapainotilan automaattista saavuttamista.
 - Erityisen hyödyllinen siirtymädynamiikan tarkasteluun kestävyysmurroksessa, joissa hyvinvointia irtikytetään kasvusta.
- Suomessa kehitämme ekologista moduulia.

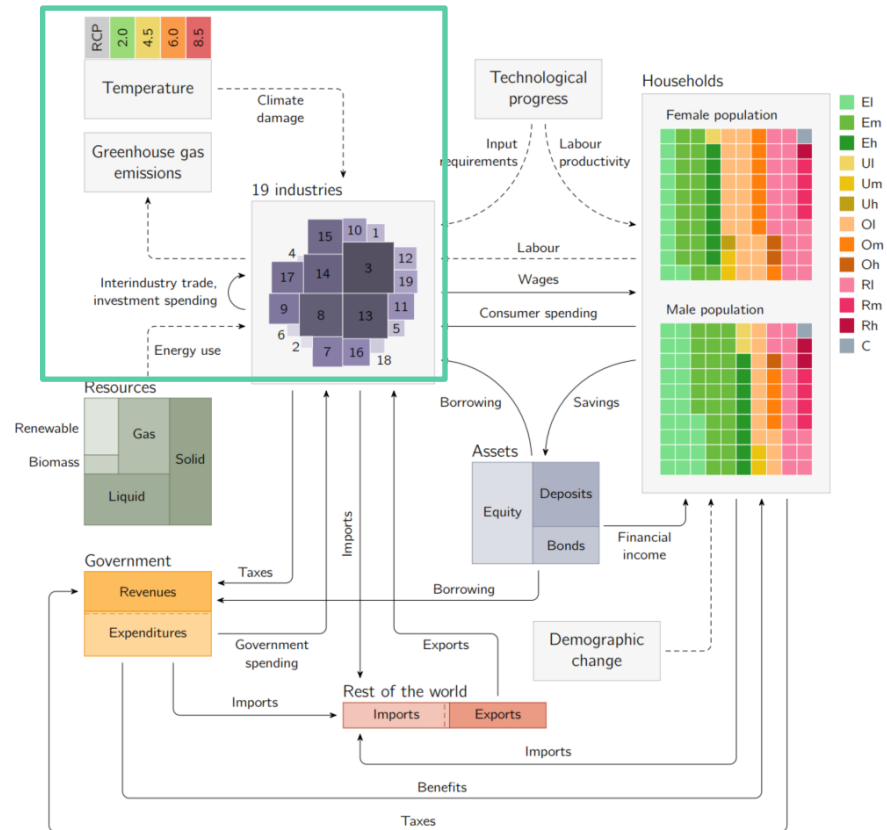

Figure 2.2: Model overview. The solid and dashed arrows represent monetary and non-monetary flows, respectively.

Mallin tuloksia alkuperäisestä julkaisusta Ranskalle: 4 skenaariota

Perus

Business as usual (ei uusia politiikkoja) + Työvoiman tuottavuuden kannustin

Vihreä kasvu

+ Energiatehokkuuden kannustin
+ Uusiutuvan energian laajentaminen
+ Sähköistäminen
+ Hiilivero + Hiilitulli

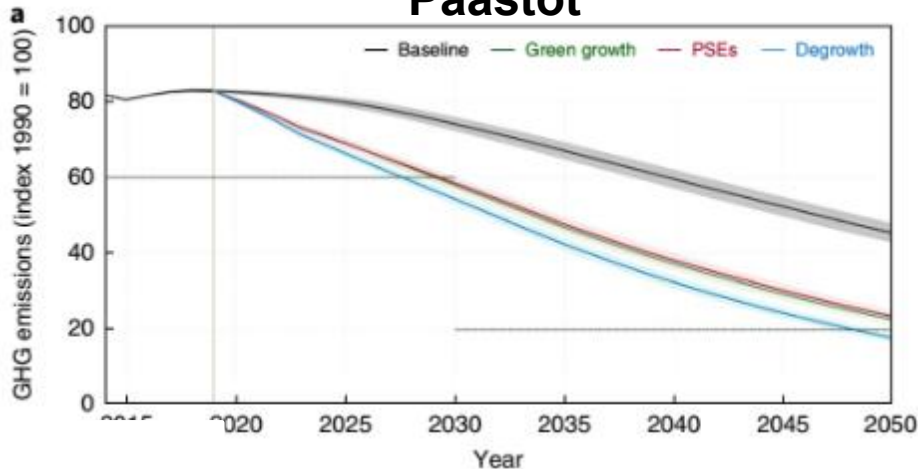
Sosiaalinen oikeudenmukaisuus

- Ei työvoiman tuottavuuden kannustinta
+ Työtakuujärjestelmä
+ Työajan lyhentäminen

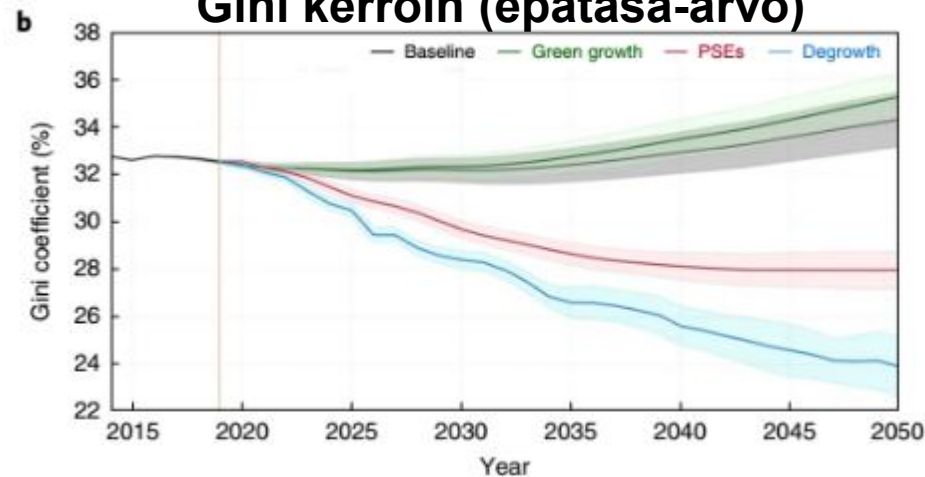
Kohtuutalous

- Ei työvoiman tuottavuuden kannustinta
+ Kulutuksen vähentäminen
+ Viennin vähentäminen
+ Varallisuusvero

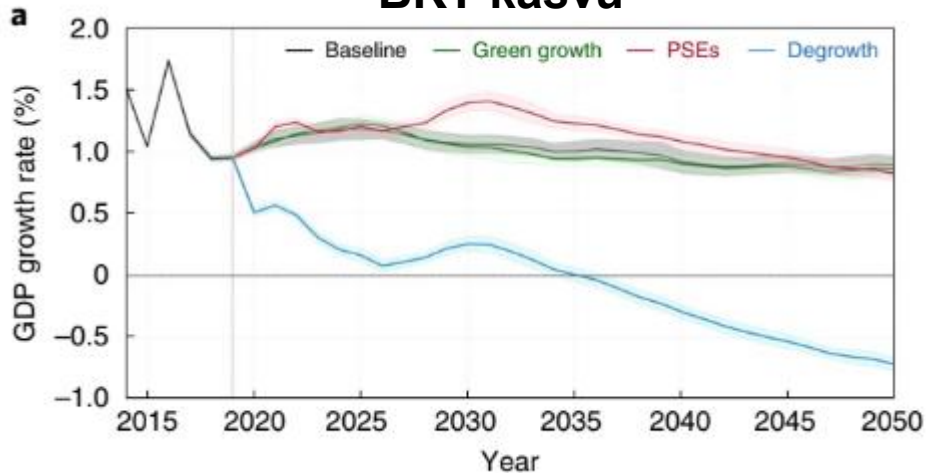
Päästöt

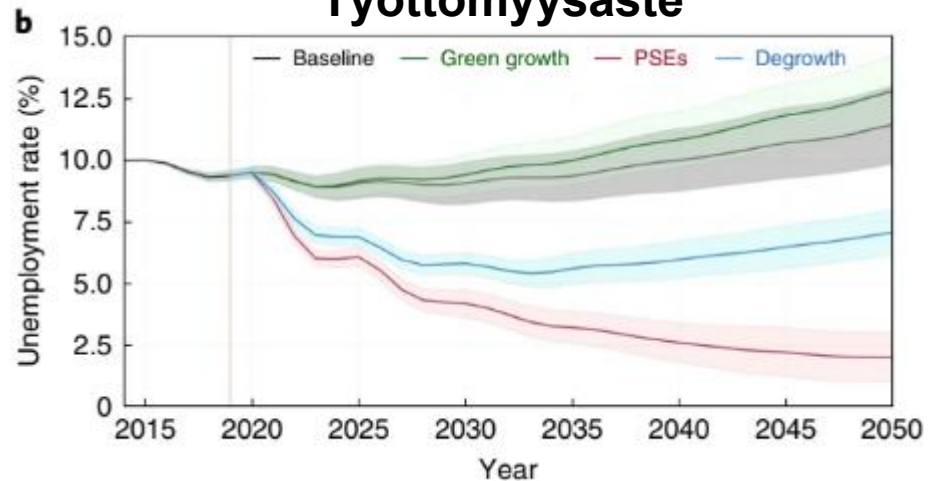
Gini kerroin (epätasa-arvo)

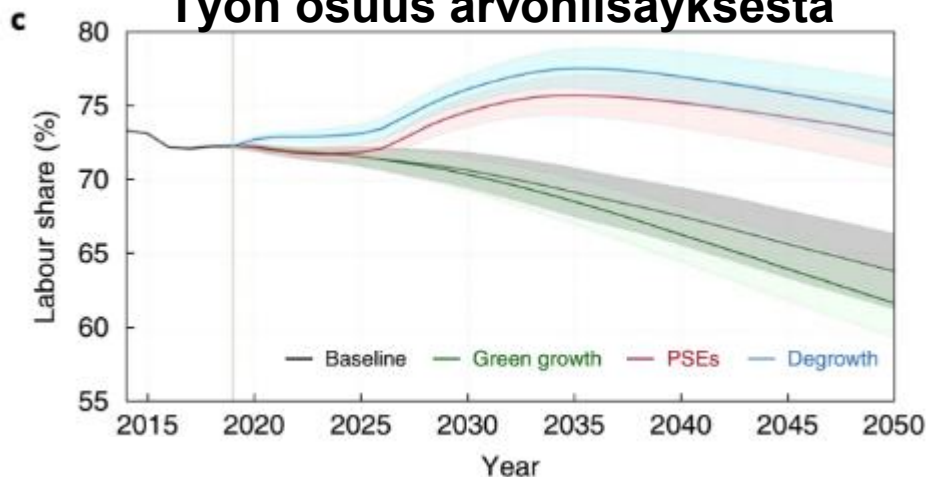
BKT kasvu

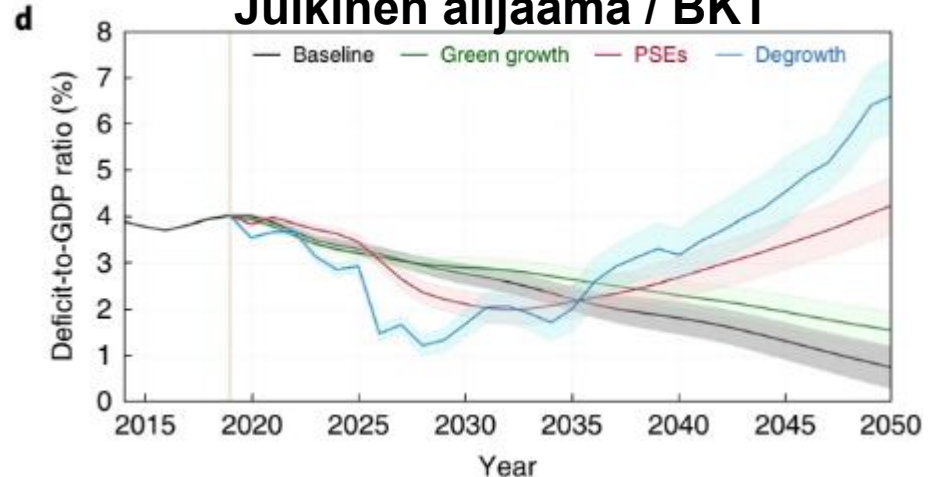
Työttömyysaste

Työn osuus arvonlisäyksestä

Julkinen alijäämä / BKT

Eurogreen-mallin sovelluksia ja johtopäätöksiä

- D'Alessandro et al. (2020) – *Vihreän kasvun toteutettavuus ja vaihtoehdot Ranskalle*
 - Vihreä kasvu vähentää päästöjä, mutta lisää eriarvoisuutta ja työttömyyttä.
 - Testatut politiikat voivat parantaa päästövähennyksiä, tasa-arvoa ja sosiaalista hyvinvointia, mutta voivat edellyttää varallisuusverotusta ja suurempia julkisia alijäämiä (riippuen politiikoista).
 - Cieplinski et al. (2021) – *Italian energia- ja ilmastosuunnitelman sosioekonomiset vaikutukset*
 - Vihreän kasvun politiikoilla on nettovaikutuksena työllisyyttä ja tulonjakoa heikentävä vaikutus.
 - Ympäristöpolitiikka on yhdistettävä suoriin sosiaalisiin toimiin.
 - Työajan lyhentäminen voi vähentää päästöjä kysynnän pientymisen kautta.
 - Perustulo ylläpitää kysyntää ja kompensoi osittain ympäristöhyötyjä.
 - Tulonjaolliset toimet voivat lisätä päästöjä kasvattamalla taloudellista aktiivisuutta ja siirtämällä investointeja pääomatuottavuudesta työvoimatuottavuuteen.
- Oikeudenmukaisen siirtymän vaikutukset on huomioitava päästövähennystavoitteissa.

Eurogreen-mallin politiikkatoimet (mm.)

Ilmasto ja energia

- Ilmastovahingot ja sopeutuminen
- Hiilivero
- Energiatehokkuus - innovaatiot
- Fossiilisten alasajo
- Uusiutuvan energian investoinnit
- Sähköistäminen

Työ ja tulot

- Työajan lyhentäminen
- Työajan lyhentäminen ilman palkkatappiota
- Perustulo
- Varallisuusvero
- Progressiivinen verotus
- Työverotuksen uudelleenjako

Tulojen uudelleenjako ja oikeudenmukaisuus

- Pääomatulojen verotus
- Osinkojen enimmäisosuus voitoista
- Työvoiman ulkopuolisille kohdennetut tulonsiirrot
- Minimipalkka
- Työtakuu
- Enimmäispalkka
- Kulutuksen vähentäminen

Paneeli indikaattoreita (mm.)

● 1. Makrotaloudellinen suorituskyky

- BKT (ja BKT asukasta kohti)
- Tuotannon ja BKT:n suhde
- Tuottavuus
- Kauppatase

● 2. Työmarkkinat

- Työttömyysaste
- Työvoima (ja sen rakenne)
- Työn osuus arvonlisäyksestä

● 3. Hinta- ja finanssi-indikaattorit

- Kuluttajahintaindeksi (inflaatio)
- Julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen
- Julkinen velka

● 4. Tulojen jakautuminen ja tasa-arvo

- Eriarvoisuus (Gini- ja Palma-suhteet)
- Palkkasuhde, suurin-pienin
- Sukupuolten välinen työansiokuilu

● 5. Ympäristö

- Kasvihuonekaasupäästöt yhteensä
- Päästöt toimialoittain
- Kulutuksen aiheuttamat päästöt
- Lajiston monimuotoisuus (*tulossa*)
- Ekosysteemipalvelut (*tulossa*)

● 6. Hyvinvointi

- (*tulossa*)

Siirtymä kohtuutalouteen

Tehokkuus- ja kohtuusratkaisuiden yhdistäminen

- Tehokkuuspolitiikka
 - Vihreä teknologia
 - Palveluita tavaroiden sijaan
 - Kiertotalous
- +
- Kohtuuspolitiikka
 - Kulutuksen ja tuotannon vähentäminen
 - Laadun tuottaminen määrän sijaan
 - Jakamistalous

“Kohtuuspolitiikka tarkoittaa politiikkatoimia ja päivittäisiä käytäntöjä, jotka välttävät energian, materiaalien, maan ja veden kysyntää, taaten samalla ihmisten hyvinvoinnin kaikille, planetaariset rajat huomioon ottaen”

– Hallitustenvälinen
ilmastonmuutospaneeli
(IPCC, 2022)

Kohtuutalouden vision hyväksyttävyyden kasvattaminen

- **Kansalaisten keskuudessa**
 - Kouluopetuksen uudistaminen
 - Muutoksen etujen korostaminen
 - Avoin ja osallistava dialogi
 - Vaikuttajien esimerkki
- **Kansanedustajien / päättäjien keskuudessa**
 - Kasvuriippuvuuden poistaminen
 - Vaalijärjestelmän uusiminen
 - Kulttuurin muuttaminen
- **Tutkijoiden / Asiantuntijoiden keskuudessa**
 - Rahoituksen ohjaus
 - Monitieteisyyden tukeminen
- **Yrittäjien / Sijoittajien keskuudessa**
 - Verot ja säännöt
 - Perustulo
- **Eliittien keskuudessa**
 - Vertaispaine
 - Toimimattomuuden riskien painottaminen

Kasvuriippuvuuden purkaminen

- Riippuvuus on sekä rakenteellista että kulttuurillista
 - Kasvu koetaan pakolliseksi, vaikka haitat ylittäisivät hyödyt
 - Käyttäytyminen jatkuu, vaikka seuraukset tiedostetaan.
- Puolustava kieltäminen ja institutionaalinen jähmeys muistuttavat psykologista riippuvuutta.
- Hyökkäävä tai pelotteluun perustuva lähestymistapa vahvistaa usein muutosvastarintaa.
 - Riippuvuuden purkaminen edellyttää empaattista osallistamista ja uuden tulevaisuuskuvan rakentamista.

Overcoming societal addictions: What can we learn from individual therapies?

Robert Costanza^{a,*}, Paul W.B. Atkins^b, Mitzi Bolton^a, Steve Cork^a, Nicola J. Grigg^c, Tim Kasser^d, Ida Kubiszewski^a

^a Crawford School of Public Policy, the Australian National University, Canberra, Australia

^b Australian Catholic University, Sydney

^c CSIRO Land and Water, Canberra, Australia

^d Knox College, Galesburg, IL, USA

ARTICLE INFO

Article history:

Received 11 November 2015

Received in revised form 31 July 2016

Accepted 6 September 2016

Available online 4 October 2016

ABSTRACT

Societies, like individuals, can get trapped in patterns of behavior called social traps or "societal addictions" that provide short-term rewards but are detrimental and unsustainable in the long run. Examples include our societal addiction to inequitable over-consumption fueled by fossil energy and a "growth at all costs" economic model. This paper explores the potential to learn from successful therapies at the individual level. In particular, Motivational Interviewing (MI) is one of the most effective therapies. It is based on engaging addicts in a positive discussion of their goals, motives, and futures. We suggest that one analogy to MI at the societal level is a modified version of scenario planning (SP) that has been extended to engage the entire community (CSP) in thinking about goals and alternative futures via public opinion surveys and forums. Both MI and CSP are about exploring alternative futures in positive, non-confrontational ways and building commitment or consensus about preferred futures. We conclude that effective therapies for societal addictions may be possible, but, as we learn from MI, they will require a rebalancing of effort away from only pointing out the dire consequences of current behavior (without denying those consequences) and toward building a shared vision of a positive future and the means to get there.

© 2016 Elsevier B.V. All rights reserved.

1. Introduction

The need for human society to rapidly deal with climate change, limit population and material consumption growth, transition to a renewable energy path, distribute wealth more equitably, and deal with a host of other interrelated problems is widely accepted in the scientific community and, increasingly, in the policy community (Costanza et al., 2014). However, movement in this direction has been slow. To reach

progress toward overcoming the addiction. Yet, such a confrontational approach is typical of the strategies used by scientists and activists who try to effect change at the societal level regarding climate change, overconsumption, overpopulation, inequality, and many other issues. From a psychological perspective, then, the lack of progress in ameliorating these issues is to be expected as long as these topics continue to be approached in a mainly confrontational, judgmental way. Like with individual addictions, taking a less confrontational approach does not

Yhteisöllinen skenaariosuunnittelu (CSP) yhteiskunnallisena “terapiaana”

- Kulttuuri ja ajatustottumukset vahvistavat riippuvuutta
- Muutos vaatii uuden vision, konkreettisia ratkaisuehdotuksia, sekä yhteiskunnallista terapiaa
- CSP perustuu yksilötason motivoivan haastattelun periaatteisiin
 - Osallistaa yhteisöjä avoimeen vuoropuheluun toivotuista tulevaisuuksista
 - Auttaa osallistujia sanoittamaan omat muutoksen motivaationsa
 - Rakentaa yhteistä omistajuuden tunnetta, vahvistaa luottamusta ja luo kollektiivista sitoutumista.

Vaihe	Tehtävä
Osallistaminen (Engaging)	Rakenna osallistavaa vuorovaikutusta ja luottamusta eri sidosryhmien ja yhteisöjen välille.
Kohdentaminen (Focusing)	Tunnista yhteiset tavoitteet ja selkiytä, millaista tulevaisuutta ihmiset haluavat.
Herättely (Evoking)	Kannusta julkista ”muutospuhetta” dialogin, yhteisen pohdinnan ja skenaarioiden tarkastelun kautta.
Suunnittelu (Planning)	Laadi konkreettiset polut, toimenpiteet ja politiikat kohti toivottuja tulevaisuuksia.

Keskeiset johtopäätökset

- Talouden riippuvuutta luonnosta ei voida voittaa, mutta riippuvuutemme talouskasvusta voidaan.
- Tulevaisuuden BKT-kasvulla ei pitäisi olla merkitystä, kunhan hyvinvointi turvataan ja ympäristövaikutukset saadaan kestäville tasoille.
- Korkean tulotason maissa kuten Suomessa tarvitsee päästä eroon yhteiskunnallisista kasvuriippuvuudesta.
- Irtautumisen tarvetta yhteiskunnallisesta kasvuriippuvuudesta voidaan perustella turvallisuus- ja hyvinvointinäkökulmista.
- Poliittikkatoimia on, mutta niiden vaikutuksia täytyy tutkia ja testata.

SISU-hankkeen tavoitteet ja tutkimuskysymykset

1. Ekologinen makrotalousmalli Suomelle

- Sovelletaan **Eurogreen** mallista Suomelle **Fingreen**
- **Tutkimuskysymys 1:** Miten hyvinvointi voidaan turvata planetaaristen rajojen sisällä, kasvoi talous tai ei?
- **Tutkimuskysymys 2:** Mikä on kohtuusratkaisujen potentiaali ja toteuttamispolut eri sektoreilla?

2. Luontokato mukaan

- Aiemmat mallit keskittyneet ympäristövaikutusten osalta pääosin vain ilmastoon.
- **Tutkimuskysymys 3:** Kuinka luonnon ja talouden väliset vuorovaikutukset otetaan kattavammin huomioon?

@sisu-stn
#SISU_STN

Kiitos!

[linkedin.com/in/teemu-koskimaki](https://www.linkedin.com/in/teemu-koskimaki)

teemukoskimaki.com

teemu.koskimaki@uef.fi

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

KONE FOUNDATION

strateginen TUTKIMUS

S	A	A	S
T	A	M	O
I	S	E	N
S	Ä	Ä	
T	I	Ö	